

Tulevaisuuden kieliasiantuntijoiden akateeminen koulutus

Marjut Johansson, Riitta Pyykkö

Koulujen kapenevat kielivalinnat ovat viime vuosina heijastuneet myös yliopistojen kieli- ja käännöstieteiden laitosten toimintaan. Heijastusvaikutus on moninainen: se näkyy sekä lähtötasoltaan kelpoisten hakijoiden määrissä että koulutuksen vetovoimassa koulujen vähenevän opettajatarpeen takia. Jälkimmäinen on saanut pohtimaan koulutuksen sisältöjä: minkälaisia kieliasiantuntijoita tulevaisuudessa tarvitaan. Se on selvää, että monikielinen ja -kulttuurinen yhteiskuntamme tarvitsee kielten asiantuntijoita – vaikkei sitä aina tiedostetakaan. Yliopistojen kieli- ja käännöstieteiden laitoksilta valmistuvat myös ne kielialojen ammattilaiset, jotka luotsaavat tulevaisuudessa suomalaista kielipolitiikkaa ja kielikoulutuspolitiikkaa.

Suurin osa akateemisen koulutuksen saavista kieliasiantuntijoista päätyy kielten opettajiksi, kääntäjiksi ja tulkeiksi. Näiden lisäksi kieli- ja käännösaineissa opiskelleet valitsevat ammattialoja, joissa on vahva kielellinen komponentti tavalla tai toisella mukana: kansainväliset tehtävät, media- ja viestintäala, henkilöstöhallinto jne. Kaikissa näissä töissä vaaditaan nykyisin kykyä ymmärtää ja tulkita monikulttuurisia viestintätilanteita. Tähän on mielestämme syytä lisätä vaatimus ymmärtää kielipoliittisia ja kielikoulutuspoliittisia tekijöitä.

Monikielisyys, kielipolitiikan ja kielikoulutuspolitiikan kysymykset ovat ensiarvoisen tärkeitä tulevaisuuden kieliammattilaiselle, riippumatta siitä, mikä on hänen pääaineenaan oleva kieli. Näiden teemojen hahmottaminen ja tutkimus vaativat yhteiskunnan ja sen muutoksen laaja-alaista ymmärtämistä, kielivalintojen ja kieleen kohdistuvien toimenpiteiden seurausten arvioimisen taitoa.

Tässä Kieliverkoston lehden numerossa esitellään Turun yliopistossa aloitettu uusi opintokokonaisuus **Monikielisyys yhteiskunnassa**. Kysymys on uudesta näkökulmasta kielelliseen viestintään, jota pyritään tarkastelemaan yli kieli- ja oppiainerajojen. Opintojaksossa pyritään hakemaan eri näkökulmia monikielisyyden osittain hajanaiseen ja rikkonaiseenkin ilmiöön ja antamaan tulevaisuuden kieliasiantuntijalle siitä riittävän laaja-alainen näkemys. Monikielisyys näyttäytyy eri tavalla paikallisista tai globaaleista näkökulmista. Kun siihen liitetään nykyiset, nopeasti muuttuvat kulttuuriset, poliittiset ja sosiaaliset seikat, on ihmisten elämään ja koulutukseen kohdistuvien vaikutusten määrittäminen vaativaa. Se koskettaa kuitenkin tavalla tai toisella kaikkia meitä, ja siksi sekä tutkijoiden että muiden toimijoiden olisi pyrittävä näitä kysymyksiä ratkomaan. Esittelemme opintokokonaisuuden Avoimen yliopiston suunnittelijan Katriina Mäkisen kanssa.

Lehden numerossa on myös muita artikkeleita, jotka pohjautuvat opintokokonaisuuden vuoden aikana

pidettyihin luentoihin. Niissä monikielisyttä tarkastellaan useista eri näkökulmista. Professori Sirkka Saarinen kertoo artikkelissaan **Venäjän suomalais-ugrilaiset kielet: assimilaatiota ja sukupuuttoa** näiden kielten aseman heikentymisestä ja uhanalaisuudesta. Ma. professori Outi Paloposki tarkastelee puolestaan käännöskirjallisuutta jutussaan **Kirjahyllyn monikielinen maailma**. Ma. Kirsti Siitonen ihmettelee ja puolustaa ei-äidinkielen suomenpuhujan oikeutta puhua suomea jutussaan **"Saak suame puhu?" – suomi ensisijaisena viestimisen välineenä ei-suomenkielisten kontakteissa**. Lisäksi numerossa on kahden luennoille osallistuneiden jatko-opiskelijoiden arvioinnit opintokokonaisuuden tarjoamasta opetuksesta. Satu Rakkolainen-Sossan mielestä opinnot ovat antaneet **Tehotyökaluja kieliasiantuntijan työkalupakkiin** ja Elina Ahola näkee sensisältäneen **Asiaa ja asennekasvatusta**. Molemmat linkittävät pohdintansa mielenkiintoisella tavalla omaan monikieliseen työhönsä ja työtehtäviinsä.

Kirjoittajista Marjut Johansson on ranskan ja Riitta Pyykkö venäjän professori Turun yliopiston Kieli- ja käännöstieteiden laitoksella.